GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a“ ese:
Marti'a, Joui'a si Sambat'a.
Pretiulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Tieri esterne pe siese luni 14 fr. pe anu 28 franci.

Anulu XLIV.

Se prenumera:
a postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 121. | Vineri 23 Octobre | 4 Novembre | 1881.

Cum se practica legea de nationalitate?

Brasiovu, 22 Octobre.

Onorabilulu deputatu alu Brasiovului, Adolf Zay, a sustienutu in diet'a ungara, cu ocasiunea discussiunei asupra proiectului de respunsu la discursulu tronului, cà cetatienii nemaghiari din Transilvani'a si Uugari'a, de dragulu pacii, s'au impacatu cu legea de nationalitate, desi este atâtu de aspra si de nedrépta si cà ei nu se mai plangu astadi cà legea e aspra, ci cà nu se practica dupa cuviintia. . .

Se ne permita d. deputatu de ai spune, cà, déca d-s'a este in adeveru de acést'a credintia, se insiéla cumplitu si dovedesce numai, cà nu cunósce opiniunea publica ce domnesce intre popórele nemaghiare. Probabilu cà conationalii sei Sasi au fost multiumiti si cu legea de nationalitate, in asteptarea „Extra-Wurstului“, ce li s'au fost promisu la 1867 in schimbulu sacrificarei drepturiloru stravechi ale Transilvaniei, dér' cu greu s'ar' mai puté astadi sustiené chiaru si despre Sasi, cà s'au impacatu cu legea de nationalitate, astadi candu o lunga si trista esperiintia ne dovedesce, dupa propri'a marturisire a d-lui Zay, cà legea nu se practica mai de locu de guvernu si de organele sale. Nationalitatile nemaghiare cum se si póta fi multiumite cu-o lege, care nu ofera nici cea mai mica garantia pentru o leala si fidela practicare a ei?

Ce se atinge de Romani apoi credemu, cà nici chiaru dlu Tisza nu va cutezá se sustiena, cà ei s'ar fi impacatu cu legea de nationalitate, care, chiaru si candu s'ar' observá cu santienia, nu le-ar' poté inlocui nici o sut'a parte din drepturile ce li s'au rapitu cu forti'a ainte cu patru-spre-diece ani.

Este o situatiune fortiata, in care se afla actualmente Nemaghiarii si, déca plangerile loru sunt indreptate mai multu contra celoru ce nu respecta nici acésta lege „aspra si nedrépta“, decâtu contra legei insasi, faptulu se esplica usioru prin indignarea, ce trebuie se cuprinda pe fiacare omu de omenia, vediendu cum se calca in picióre si propriulu cuventu, cum se adauge la nedreptatea legei o nedreptate si mai mare in aplicarea ei, numai si numai spre a satisface passiunei nebune a unoru ómeni, cari ar' voi se restórne lumea cu fundulu in susu.

Amu trebuitu se premitemu aceste observari, pentru cá se nu fimu reu intielesi, candu venimu se adaugemu la nenumeratele casuri de violare a legii de nationalitate inca unulu mai nou, care este destulu de batatoriu la ochi.

Comitatulu Hunedórei are 260 mii locuitori, mai toti romani, dér' nu posede nici o scóla secundara romana. Locuitorii ingrijati de viitoriulu copiiloru loru facu contribuiri pentru o scóla reala, dér' nu le ajungu mediulócele. In fine guvernulu se decide a le dá concursulu seu si se infiintiéza o scóla reala de statu cu 8 classe. Romanii pretindu cá propunerile la acésta scóla sè se faca paralelu si in limb'a romana. Póte se esiste o pretensiune mai drépta decâtu acést'a? Cu tótu astea cererea nu li se incuviintiéza. Legea de nationalitate prescrie cá intr'unu comitatu locuitu mai numai de Romani sè se propuna la tóte institutele secundare si limb'a si literatur'a romana. Nici dispositiunei acestei legi nu se satisface.

Cá de batjocura directiunea scólei imprumuta dela institutulu de preparandia unu professoru suplentu si 'lu pune se propuna duóe óre pe septemana romanesce, si spre ai dovedi, cà nu tiene multu la prelegerile lui, 'i scade salariulu successivu dela 300 la 100 florini. Totu acést'a metoda observandu-se si la preparandia, esistinti'a professoriloru romani se suptiéza totu mai tare, pêna ce dispare cu totulu. Astfeliu scapa si scól'a reala si preparandi'a de professori romani.

Nu-i asia, cà metod'a de a se salvá de obligamentulu impusu de lege este minunata? Dev'a devine unu cuibu alu maghiarisarei, inse unu cuibu fara paseri, càci parintii de romanu nu mai voiescu se 'si dé copii la o scól'a, unde se uite cu desevêrsire limb'a loru materna, de care au lipsa, cá si de pânea de tóte dilele, spre a poté trai in acelu comitatu cá comercianti, industriasi ingineri s. a.

Pacinicii locuitori ai comitatului Hunedórei cari ar' fi in dreptu se pretinda, cá statulu se le creeze celu puçinu doue trei scóle secundare cu limb'a de propunere romane, s'ar' multiumi deocamdata si cu catedr'a pentru limb'a romana, ce-o prescrie legea de nationalitate. Ei au adresatu in sensulu acest'a o petitiune càtra ministru, pe care o publicamu mai josu.

Ce va hotari ministrulu acelu ministru, care in furi'a s'a de a maghiarisá nici nu voiesce se admita cà in acést'a tiéra ómenii se róga la Dumnedieu in mai multe limbi? —

Rele vremuri amu ajunsu, déca trebue se ne rogamu de ministrii, cá se aiba grati'a a nu calcá legea cea atâtu de „aspra si nedrépta“ pentru noi!

Cronic'a evenimenteloru politice.

In numerulu trecutu amu vorbitu despre delegatiunea ungara, astadi ne vomu ocupá puçinu si de delegatiunea austriaca. Precum scimu, maioritatea acestei comissiuni alese din sinulu Corpuriloru legiuitóre austriace (camer'a deputatiloru si Herrenhaus) este centralista din simpl'a causa cà in „Herrenhaus“ numerulu centralistu este preponderantu. Si de astadata a fost alesu de presiedinte alu delegatiunei austriace betranulu centralistu Schmerling, care posede stim'a tuturoru partideloru, ér' de vice-presiedinte s'a alesu din complesantia càtra partid'a autonomista, care posede maioritatea in camera, comitele de Hohenvart.

D-lu de Schmerling n'a putut lasá se tréca ocasiunea, de a tiené earasi unulu din acele discursuri, cari prin coloritulu loru par excellence austriacu producu intotdéuna o sensatiune neplacuta la aceia, cari nu voru se scia nicidecum de-o mare si nedespartita Austria. De aceea tienù si de astadata dupa alegerea s'a unu discursu, din care estragemu urmatórele:

Dupa ce multiamì pentru alegerea s'a, Schmerling coustata cà de unu timpu indelungatu ne bucuramu de binefacerile pacii, esprime apoi profunde regrete pentru mórtea baronului Haymerle, care a fost unu servitoriu credintiosu alu monarchului seu, unu barbatu a caruia anima a fost petrunsa de unu adeveratu sentimentu austriacu (Aplause).

In visit'a Regelui Umberto vede domnulu de Schmerling o noua garantia pentru sustienerea pacii. Trecêndu apoi la Bosni'a si Herzegovin'a privesce situatiunea loru cu ochi multu mai optimisti sperandu cà administratiunea austriaca va produce acolo din ce in ce mai bune resultate.

Câtu privesce budgetulu militariu s'au esprimatu dorintie frumóse pentru usiurarea sarcineloru. In fruntea administratiunei militare se afla inse unu barbatu, care recunósce, cà armat'a nu póte fi despartita de poporu si cà prin urmare trebue sè se tiena contu de asemenea dorintie.

Mai departe atinge un'a din tristele aparintie ale timpului de façia: conjuratiunile ce s'au facutu si se facu cu deosebire in Russi'a. Toti cari au sensu pentru dreptu si umanitate, dice Schmerling, voru sprigini guvernele déca aceste voru luá contramesurile necessari; si póte cà si guvernulu austriacu va veni in positiunea de a le intinde mân'a de ajutoriu pe cale internationala.

Inca o alta aparitiune este a se luá in consideratiune: resbelulu ce se face Evreiloru, càrora li se imputa, cà tragu la sine tóte capitalele si causéza astfeliu ruinulu popóreloru. Schmerling nu voiesce se nege, cà acést'a imputare are óre-care indreptatire, dér' observa cà in Austri'a s'a alesu calea legislatiunei pe care se póte combate mai bine reulu, decâtu jafuindu si omorindu.

„In fine“ — dise Schmerling — „nu trebue se uitamu cà in imperatiile vecine domnesce unu curentu, care face sè se arate o aversiune in contra institutiuniloru de statu moderne. Acolo gasescu multi, cà parlamentarismulu e incomodu si cà activitatea lui trebue sè fia restrinsa. Si acést'a trebue se-o regretu; credu cà suntemu in claru despre aceea, cà viéti'a constitutionala nu e numai ceva accidentalu, ci cà a resaritu din recunóscerea adeveratelору trebuintie. Principi luminati si guverne intielepte au recunoscutu acést'a si de aceea este indreptatita dorinti'a, cá vieati'a constitutionala se remana neatinsa, se nu ne gandimu a opri rót'a timpului. Pe noi ne linistesce multu fericit'a convictiune cà imperatulu nostru, ne-a datu de buna voie constitutiunea atâtu de pretiósa si a fagaduitu intr'unu momentu solemnelu cà o va respectá si-o va aperá. Potemu dér' se privimu cu incredere la portatoriulu corónei si incrediendu-ne conducerei lui, se damu espressiune semtiului de lealitate si multiamire strigandu: Maiestatea S'a Imperatulu Franciscu Iosifu, se traiésca! (Adunarea striga „Se traiésca!“)

Intre altele a fost presentata delegatiuniloru si Cartea rosiia, cá o opera postuma a baronului Haymerle. Ea cuprinde numai documente privitóre la cestiunea deja resolvata a fruntariloru muntenegrine si turco-grece. In priviuti'a tuturoru celoru-lalte cestiuni inca pedente Cartea rosiia tace. Din cuprinsulu Cartii rosiie se vede cà in memoratele cestiuni Angli'a si Austri'a secundata de aliatulu ei aveau cuventulu, pe candu Russi'a pare fórte reservata. Salvarea pacii se datoréza mai cu séma Françiei si Germaniei. Françi'a a purtatu unu limbagiu severu façia de pretensiunile grece si acésta a contribuitu multu cá se faca pe Greci mai accessibili pentru propunerile puteriloru.

Comissiunea bugetara a delegatiunei austriace a adoptatu bugetele ministerului de esterne.

Dlu de Kallay, insarcinatu cu directiunea interimara a ministerului de esterne, respundiendu interpelatiunei dlui Plener asupra situatiunei generale a politicei guvernului, asupra cestiunei Dunarei si asupra acelei'a a legarei drumuriloru de feru austro-ungare cu drumurile de feru turcesci, a datu o seria de esplicatiuni. A spusu mai antaiu ca relatiunile intretinute de monarchia cu puterile straine suntu escelente: intrevederea dela Dantzig avea de scopu de a cimentá relatiunile amicale intre cei duoi suverani ale celoru duóe imperii ale nordului pentru a asigurá pacea Europei; d-lu de Kallay esprime convingerea s'a cà intrevederea nu va trece peste acestu scopu. Venindu la cestiunea Dunarii, dlu de Kállay dice: „Guvernulu are datoria de a grabi solutiunea acestei cestiuni in sensulu tractatului din Berlin.“ Dlu de Kállay nu voesce inse se prejudice ceea ce va face fiitorulu ministru alu afaceriloru straine relativu la modulu de solutiune alu acestei cestiuni.

Câtu despre legarea drumuriloru de feru dice cà iradéu'a Sultanului contiene probabilu declaratiunea, cà Pórt'a este gata a face acést'a mai antaiu, pentru cuvinte economice, cu drumulu de feru alu Salonicului. Cestiunea derimarei fortaretieloru de pe Dunare nu este considerata cá urgenta, pentru cà Bulgari'a deja a derimatu mai multe intariri. Cestiunea se odihnesce actualmente, fara inse cá se amortiésca. — Presiedintele comissiunei multiamì d-lui de Kallay pentru esplicatiunile date.

„. . . Foile din Pest'a ne da de càtva timpu o fórte placuta lectura. . . Omoruri, hotii, jafuri; astadi se jafuiesce unu caru de posta, mane unu caletoriu — hotiile mici nici nu se mai potu numerá. . . Sunt ani de càndu se totu reforméza administratiunea, dér' de multi ani siguranti'a publica nu a fost atàtu de ameníntiata si sdruncinata cá acuma. Aci cere unu comitatu aci altulu, cá sè se introduca dreptulu statariu pe teritoriulu seu — crimele n'au devenitu pentru aceea mai rare. Bandele de hoti paru a fi adi mai bine organisate decàtu gendarmeri'a comitateloru si chiaru si decàtu gendarmeri'a statului."

Aceste le scrie nu o fóia straina ci una pestana si inca un'a oficiósa: „Pester Lloyd." Póte cineva se 'si faca o idea despre giurstarile din Ungari'a, déca chiaru si organele guvernamentale striga si se róga in gur'a mare cá sè se iea mesuri grabnice, pentru cá sè se asigure vieati'a si averea cetatianiloru. „Pester Lloyd" se plange in contra sistemului panduriloru comitatensi, cari nu ofera mai nici o siguranția publicului; de multe ori acesti panduri stau in legatura intima cu hotii, de aceea déca pandurii si gendarmii nu ajungu, sè se recuire si soldatii. „P. L." aduce de esemplu Italia unde se punu in miscare regimente intregi contra banditiloru.

Dupa scirile mai noue Cehii sunt nemultumiti cu mersulu politicei interióre austriace. Unu corespondeutu alu lui „Narodni Listy" se plange cà guvernulu cere dela partidele nationale cá se fia prea conciliante, cere in deosebi acésta cu privire la legea pentru universitate. Nu este de alta parte sperantia, cà Herrenhaus-ulu va primi propunerea ceha privitória la reform'a legei electorale.

Diarele din provincia se asociaza scrie „R. L." la cererea patriotica, ridicata de press'a capitalei, cá urmasiulu Regelui Carolu se fia adusu in Romani'a, si se 'si faca aici educatiunea, care mai pe susu de tóte trebue se fia romanésca. „Vointi'a Poporului" isi termina apelulu ei iu urmatorulu chipu;

„Se ceremu venirea succesorului in tiéra cá o necesitate nationala, cá unu semnu de amoru neschimbatu si de durabilu devotamentu. Locasiulu lui se iu aiba la Iasi, in midîloculu fidelului poporu romanu. Multu face crescerea si inspirarea sentimenteloru mari de patria din pruncia, vederea neincetatu a locului patriei si audiulu graiului nationalu. Ori ce se va dice, adevarat'a educatiune nationala este totulu si ea nu se capeta de càtu pe pamentulu patriei. Déca este frumosu a'si polei spiritulu in strainatate prin calatorii si studii in etatea cópta, apoi este mai necesaru si mai frumosu a formá spiritulu si anim'a tenerului in etatea fragila in patria, càci numai atunci patriotismulu i se face a duó'a viatia si i se stringu cu tiér'a acele legaturi duióse si indisolubile."

Resultatulu alegeriloru in Germani'a a fost la 1 Novembre urmatoriulu: Dintre 497 deputati pentru Reichstag s'au alesu definitivu 395. Intre acesti'a sunt 44 conservativi, 22 partid'a imperiala, 100 din centru, 31 liberalinationali, 2 liberali, 24 secessionisti, 35 progressisti, 3 din partid'a poporului, 15 Poloni, 17 particularisti Guelfi, si membri ai partidei protestului, 2 nehotariti. In o suta de cercuri alegerea trebuie a se face din nou intre candidatii cari n'au obtienutu maioritatea prescrisa.

Dela Beligradu vine o scire sensationala. Dupa acést'a s'a facutu acolo in 29 l. c. o perchisitiune in domicilulu Metropolitului Michailu. S'au aflatu harthii compromitietórie; in urm'a acést'a fù destituitu Metropolitulu in diu'a urmatória (30 l. c.) si in loculu lui fù numitu administratoru Episcopulu Moise. Se fi statu óre Metropolitulu in legatura cu vreo conjuratiune contra principului Milanu? Altfeliu cu greu ne-amu poté esplicá destituirea lui; pentru vreo agitatiune panslavista nu credemu cà l'ar' fi pedepsitu guvernulu serbescu.

Congressulu nationalu bisericescu gr. or.

In 10 Octobre se cetesce si se discuta raportulu comissiunei bisericesci, alu carei referentu este Simeonu Popescu. Se aduce la cunoscintia cà la finea anului 1880 cifr'a personalului statului preotiescu din metropolia este 2180. Se decide cá consistoriulu metropolitanu sè arete pe viitoriu si starea culturala precum si dotatiunea preotimei. Cu referintia la concubinate, despre care s'au presentatu date numai din diecesea Caransebesiului, la propunerea comissiunei consistoriulu metropolitanu se insarcinéza, cá pe viitoriu sè procure datele necesarie despre concubinatele din tóte diecesele provinciei metropolitane. Cu privire la datele despre elevii instituteloru teologice, comissiunea propune si congressulu primesce, a se luá rap. resp. la cunoscintia cu observarea, cá consistoriulu metropolitanu sè faca evidenta cualificarea clericiloru si in ceeá ce privesce scólele medii. Se decide cá consistoriulu metropolitanu sè adune la capetulu fia-carui anu dela tóte comunele bisericesci din provinci'a metropolitana date asupra miscarei poporatiunei. Insemnâmu cà numerulu sufleteloru din intrég'a metropolia erá la sfèrsitulu anului 1880 de 1,501,812. Façia de numerarea din 1877 resulta o crescere de 7379 suflete. In privinti'a dateloru privitórie la nou nascuti, morti parochii si biserici se iau dispositiile de lipsa pentru evitarea neesactitatiloru.

Dupa raportulu comissiunei bisericesci se presentéza si se discuta raportulu comissiei scolare, alu carei raportoru este Gheorghe Pop'a. Cu privire la datele statistice, despre care senatulu metropolitanu recunósce insusi prin raportulu seu cà nu suntu complete, congresulu decide, cá consistoriulu metropolitanu sè compuna unu formularu càtu se póte de completu. Spre acestu scopu sè se consulteze atàtu formularele din archidiecesa si din diecese, càtu si ale regimului. Sen. scol. metr. se va trimita esemplare din acestu formularu tuturoru consistóreloru eparchiale, éra acestea sè inainteze datele necesare in fia-care anu pèna la 1 Aug. Pe bas'a acestoru date sè faca apoi cons. metr. o comparare intre singuraticii ani scolastici, sè puna in evidentia resultatulu dupa procente spre a se puté constatá progresulu séu perderile pe terenulu invetiamentului. Comissiunea constatéza cà in raportulu senatului scol. metr. nu se face amintire: despre preparandi'a de invetiatorese; despre academi'a teologica; despre pensiunile invetiatoresci; despre càrtile oprite si despre revindecarea scóleloru romane gr. or. din fostele confinii militare banatiane. De óre-ce inse tóte aceste cestiuni, afara de cea privitóre la cartile oprite, s'au discutatu in siedinti'a congressului din 9/21 Oct., de asta-data se decide numai cá cons. metr. sè corespunda decissiunei congr. din 1878 Nr. 194 in caus'a cu cartile oprite. Se hotaresce, cá cons. metr. sè presenteze unu proiectu pentru ameliorarile ce au a se face pe terenulu invetiamentului. Congresulu insarcinéza mai departe pe deosebitele eparchii cá fia-care sè cerce a infiintiá pentru sine fonduri diecesane pentru sprijinirea biserîceloru mai serace spre a infiintiá si sustiené scóle confessionale corespundiatórie legiloru.

In siedinti'a urmatória din 12 Octobre presidiulu presentéza proiectulu de budgetu pentru anii 1881—84, pe lànga mai multe rapórte care se transpunu comissiuniloru respective.

Urméza raportulu comissiunei organisatórie asupra proiecteloru de arondare a protopresbiterateloru asternute de eparchii. Raportorulu Cosma dice, cà comissiunea a esaminatu numai, déca rapórtele eparchieloru corespundu conclusului congressualu din 1870 privitoriu la arondare, éra detailurile se incredu sinódeloru eparchiale respective. In archidiecesa nu s'au pututu arondá protopresbiteratele conformu conclusului congressului, ceea ce inse se motivéza. Congressulu la propunerea d. Boiu decide a esamina numai in generalu déca protopresbiteratele nou arondate corespundu postulateloru in privinti'a numerului sufleteloru si a dotatiunei protopopiloru.

Se incepe desbaterea speciala asupra arondarii protopresbiterateloru din eparchi'a Aradului. Congressulu constata, cà arondarea protopresbiterateloru: Aradu, Chisineu, Siria (Vilagos) Jenopolea (Bosineu) Buteni, Totvaradi'a, Halmagiu, Hazias, Lipova, Timisióra, Oradea-mare, Pestesi, Tinca, Belin, Beiusiu si Vascàu corespundu conditiuniloru ér' arondarea prot. Banatu-Comlosiu cu mai puçinu de 25,000 suflete, dér' cu dotatiune corespundietória o declara de motivata. Prin urmare congressulu aprôba arondarea protopresbiterateloru din eparchi'a Aradului cu 11 tracturi pe teritoriulu consist. din Aradu si cu 6 tracturi pe teritoriulu consist. din Oradea-mare.

Càtu privesce eparchi'a Caransebesiului se declara protopresbiteratele: Buziasiu, Panciova, Oravitia, Bocsia montana si Versietiu de corespundiatóre; arondarea protopresbiteratelor Caransebesiu, Mehadi'a-Orsiova si Biseric'a Alba cu peste 40 mii suflete precum si a protopr. Lugosiu, Fagetu si Ciacova cu mai puçinu de 25 mii suflete s'a aflatu motivata, fiindu dotatiune de ajunsu. Astfeliu se aprôba arondarea tuturoru 11 tracturi protopresbiterale din eparchi'a Caransebesiului. Cu privire la prtp. Mehadi'a-Orsiova comissiunea propune, cá din titlu sè se stérga cuventulu „Orsiova" si de residintia sè se sustiena Mehadi'a. Apoi sè se autoriseze sinodulu ep. cá déca comunele bisericesci din cerculu Almagiului voru asigurá esistenti'a unui protopresbiteratu, sè separeze aceste comune, formandu dintr'insele unu nou protopopiatu cu resiedinti'a in Bozovici. — Se primesce.

In siedindi'a dela 13/25 Oct. d. Ar. Bartolomeiu gasindu, cà instructiunea religiósa a adultiloru esiti din scóla este fórte neglésa propune cá afacerea regularii acestei instructiuni sè se predé unei comissiuni cu insarcinarea, cá se vina cu-o propunere naintea Congressului.

Totu dep. Bartolomeiu propune cà deórace protopresbiteratele mai pretutindei n'au fonduri pentru acoperirea speseloru judecatoresci ce le au cá foruri de 1-a instantia, din care causa suferu multu afacerile divortiale s. c. l. congressulu se decida: déca si pèna la infiintiarea de fonduri protopresbiterale in intrég'a metropolia membrii scauneloru sunt datori sè participe la siedintie fara diurne si bani de caletoria séu nu si déca nu participa, cum este de-a se urmá cu densii.

D. St. Ioanoviciu propune, cà considerandu starea abnorma a clerului gr. or. militarescu sè se concrédа acést'a afacere Metropolitului, spre a face pasii necessari la ministeriulu de resbelu din Vien'a.

Propunerile se predau comissiuniloru resp. — Comissiunea organisatória raportéza apoi despre arondarea prtpr. in archidiecesa. De basa a desbaterei speciale se iea proiectulu stabilitu de sinodulu archidiecesanu din a. c. din care se vede cà arondarea protopopiateloru s'a facutu cu reducerea loru dela 41 la 34 si cà conformu concluseloru congres. dela 1870 si 1878, arondarea s'a pututu efectuí numai in 8 protopopiate ale archidiecesei.

La propunerea comissiunei se aprôba arondarea protopopiateloru: Sibiiu, Saliste, Mercurea, Sebesiu. Orasthia, Hatiegu, Dev'a, Dobra, Ilia, Geoagiu si Zarandu; dupa o mica desbatere se primesce si arondarea protopopiateloru: Abrudului, Campeniloru si alu Lupsiei; in fine se aprôba proiectulu Sinodului si in privinti'a protopopiateloru urmatórie: alu Albei-Juliei, Turdei, Clusiului, Ungurasiului, Deesiului, Solnocului, Cetatii de pétra, Bistritiei, Gurghiului, M. Osiorheiului, Tèrnavei, Mediasiului, Sighisiórei, Cohalmului, Treiscauneloru, Brasiovului, Branului, Fagarasiului, Avrigului si alu Agnitei.

Se decide, cá la finea protocolului congressualu sè se alature unu conspectu despre arondarile protopopiateloru din tóte eparchiile, dupa cum s'au aprobatu de congressu.

Comissiunea organisatória propune apoi urmatórele dispositiuni generale:

I. Fia-care protopresbiteratu are o parochie centrala alu carei parochu naturalu este protopresbiterulu. Parochi'a centrala nu se bucura de dreptulu alegerei alu parochului seu; are dreptu inse, a'si predá votulu seu colectivu cu ocasiunea candidarei de protopresbiteru spre possibila considerare, care votu intra in protocolulu electoralu si se substerne consistoriului spre orientare.

II. Protopresbiterulu este datoriu se locuiésca in comun'a centrala a protopresbiteratului. Déca inse cu ocasiunea punerei in lucrare a arondarei, parochi'a centrala este ocupata cu parochu, protopresbiterulu, incàtu locuesce in protopresbiteratu, remane in parochi'a s'a avendu a ocupá parochi'a centrala numai dupa devenirea ei in vacantia, ear' déca locuesce pe teritoriulu altui protopresbiteratu, are sè se mute in comuna fara a avè dreptu se ocupe parochi'a centrala.

III. Modulu punerei in lucrare a arondarei se concrede sinódeloru eparchiale.

IV. Cumunele marginasie, incàtu 'si-ar' considera vatemate interesele vitale prin acést'a arondare, au dreptu, se reclameze in terminu de unu anu la sinodulu eparchialu. Asupra reclamatiuniloru decide sinodulu (in modu definitivu).

Cu privire la punctulu I congressulu decide la propunerea d-lui Al. Mocsonyi cá „sè se sustiena pracs'a de pèna acuma"; celelalte trei puncte se primescu fara desbatere stergèndu-se la punctulu III cuvintele din urma: „in modu definitivu".

Petitiunea Deveniloru

càtra d. ministru alu instructiunei publice, despre care vorbiramu mai susu este urmatórea:

Escelenti'a Vóstra Dle Ministru!

In comitatulu Hunedórii, locuitu in preponderanta maioritate de Romani, atàtu de vitregu tractatu in respectulu culturalu din partea guverneloru trecute, incàtu pe unu teritoriu de 133,65 mile cuadrate, cu 258,584 locuitori, n'a esistatu nici o scóla de medilocu (secundara), in urm'a unei fericite initiative a mai multoru barbati de litere, plini de zelu si nobile sentiemente pentru crescerea si inaintarea in cultura a generatiunei celei noue, prin contribuiri benevole, apoi aruncuri si alte „ajutórie din partea statului, cu inalta autorisare, sub patronagiulu si suprem'a inspectiune a ministeriului de culte si instructiune publica, inca in anulu 1871 s'a infiintiatu o scóla reala cu 8 classe, si cu resiedînti'a in opidulu Dev'a.

Romanii, cá cei mai numerosi locuitori ai acestui comitatu, simtiendu imperativ'a necesitate a infiintiarei unui astfeliu de institutu culturalu, precum este celu de sub intrebare, imbraçiosiandu si salutandu cu bucuria acésta marétia idea, 'si-au datu totu possibilulu loru succursu materialu si moralu, pentru realisarea scopului mentionatu, sub acea stricta conditiune inse, cá studiele in acelu institutu, sè se propuna, déca nu eschisivu in limb'a romana, — a maioritatii locuitoriloru, — celu puçinu paralelu cu cea maghiara.

Cu tóte aceste, de si in articlulu de lege XLIV. din 1868 despre egal'a indreptatire a nationalitatiloru la § 15, se dispune apriatu, ca: „In institutele invetiamentului secundaru, séu mai inalte ale statului, cari sunt in fiintia, séu se voru infiintiá, pe acele teritórie, unde este in usu un'a séu mai multe decàtu o limba, este a se redicá catedra pe séma limbei si literaturei fiacarei limbe;“ ér' la §-lu 17 se dice: „Din punctulu de vedere alu cultivarii, bunastarii comune, fiindu scopulu supremu si alu statului, acest'a este obligatu a portá grigia la institutele de statu, cá cetatianii ori-carei nationalitati, ce traiescu in massa mare la olalta, sè se póta perfectioná in limb'a loru materna“; totusi cu ocasiunea infiintiarii scólei cestionate nesocotindu-se legea, pentru limb'a romana nu s'a stabilitu decàtu o catedra estraordinaria cu 2—3 óre pe septemana, ér' pentru propunerea ei, s'a luatu unu invetiatoriu suplentu dela preparandi'a de statu din Dev'a, provediutu cu adjutu anualu la inceputu de 300 fl., apoi 200 fl. si in urma numai de 100 fl. v. a.

Dér' si asiè pèna candu se aflau la numit'a preparandia si se aplicau pentru propunerea limbei romane professori capabili, de nationalitate romana, copii nostri, pentru a càroru educatiune atàtu de mare grige portamu, au facutu din anu in anu progressulu corespondietoriu si din limb'a materna; éra scól'a erá cercetata de unu considerabilu numeru de elevi romani.

Dupa ce inse, cu deosebire dela anulu 1874/5 incóce, directoratulu scólei reale, — nu scrutamu, déca din propriulu seu indemnu, cu rea vointia, séu cu invoirea si aprobarea supremei inspectiuni, abatandu-se dela usulu de pèna aci, ne mai instituindu pentru limb'a romana astufeliu de professoru, scarele se fi fostu in stare à satisface sublimei sale chiamari in acestu respectu: elevii romani au inceputu a neglige frecuentarea acestui studiu, ér' parintii vediendu, cà limb'a romana se tractéza acolo numai cá in batjocura, 'si-au tramisu si 'si tramitu baietii loru la alte institute, de unde limb'a romana pèna acuma inca nu este cu totulu proscrisa; prin urmare, singuru din acestu motivu, parintii romani, cari se bucura de o stare materiala mai bunicica, precum diseramu, ducèndu-si pruncii loru la alte institute, scól'a reala din Dev'a, de si inca totu in numeru destulu de considerabilu, dér' este mai puçinu cercetata de tineri romani, decàtu cum erá in trecutu, éra limb'a si literatur'a romana suntu cu deseversire eliminate, ceea ce nu se póte uni nici cu nobil'a intentiune a initiatoriloru, nici cu ceea a supremei inspectiuni, si cu atàtu mai puçinu cu maretiulu scopu alu unui institutu de invetiamentu, carele trebue se aiba menitiunea de a intinde de o potriva tuturoru radiele binefacetórie ale culturei sale.

Dreptu aceea, avendu in vedere, cà la tóte institutele medie din tiéra, chiaru si la cele pure de statu, in apropierea càror'a se gasescu romani, este sistemisata, celu puçinu càte un'a catedra ordinaria publica de limb'a si literatur'a romana.

Apoi considerandu, ca scól'a reala din Dev'a a fostu infiintiata si sustienuta in mare parte din contribuirile Romaniloru din acestu comitatu, ba si in presentu pentru sustienerea ei se face aruncu asupra locuitoriloru contribuabili in totu anulu; convinsi fiindu, cà inaltulu ministeriu nu póte avé intentiunea de a inchide tineriloru romani calea dela invetiarea limbei materne, acestu scumpu tesauru pentru ori-care individu

Si in urma, fiindu deplinu incredintiati, cà eliminarea totala a propunerei limbei si literaturei romane dela acestu institutu n'a urmatu cu sciirea si incuviintiarea supremei inspectiuni, ci mai multu, credemu noi, din motivulu, cà directoratulu si administratiunea acelui'a nu 'si-au implinitu cu scumpatate datorinti'a impusa de lege: de a reportá totdéun'a fidelu despre starea lucrului in acestu respectu.

Subscrisii romani din Dev'a, basati pe dreptulu oferitu de citatii §§ ai legei despre egal'a indreptatire a nationalitatiloru, si petrunsi de obligamentulu ce'lu avemu façia de crescerea si educatiunea pruncilor nostri, cu totu respectulu ne luamu libertatea a ne rogá de Escelenti'a Vóstra, in a carui mani este pusa suprem'a inspectiune a numitei scóle, cà se binevoiti càtu mai curèndu si in decursulu acestui semestru, a dispune sistemisarea catedrei de limb'a si literatur'a romana la scólele reale din Dév'a, obligatórie celu puçinu pentru tinerii romani cu óre indestulitórie si cu unu professoru ordinariu salarisatu, si provediutu cu tóte emolumentele necessarie, asemenea cu ceialalti professori ordinari dela aceste scóle; si totu odata pentru propunerea acestui studiu a numí pe unu atare individu, carele in limb'a si literatur'a romana se aiba deplina cualificatiune.

In legatura cu acést'a, avendu in vedere, cà in presentu catedr'a de limb'a germana dela desu memoratulu institutu este in vacantia, cu respectu la economisarea cu budgetulu statului ne luamu voia a Ve atrage atentiunea asupra acestei impregiurari, cerendu, cá pentru acést'a catedra se binevoiti a numí pe unu astfeliu de individu, bine cualificatu, carele se fia in stare de odata a propune cu efectu, atatu studiulu limbei germane, càtu si celu alu limbei si literaturei romane.

Asteptandu favorabila resolutiune suntemu

Dev'a 24 Octobre 1881

Ai Escelentiei Vóstre
cu respectu:

Ioanu Papiu m. p., protopopu gr. or. George Secul'a m. p., adv. Fr. Hosu Longinu m. p., adv. Sabinu Piso m. p. George I. Popu m. p. Ioane Mihu m. p. Dr. Petco Lazaru m. p., adv. Ionu Simionasiu m. p. Alecsandru L. Hosszu m. d. George Ciaclanu m. p. Czura Alecsandru m. p. Alecsandru Siulutiu m. p. Mihailu Zara m. p. Iuonu Motiu m. p. Iosifu P. Gerendi m. p. Alesiu Olariu m. p., adv. Isaie Moldovanu m. p. Ioachimu Fulea m. p., adv. Peter Zara m. p. Ioanu Szabó m. p. Georgiu Nicór'a m. p. Ardeleanu Loginu m. p. Nicolau Oprea m. p. Eduardu Nemes m. p. Oragyán Iosif m. p. Petru Dragits m. p., proprietaru. Ioachimu Olariu m. p., cetatianu. Nicolae Lakatos m. p. Petru Stanciu m. p. Alecsandru Bontiloviciu m. p. Antoniu Cuteanu m. p. George Iosanu m. p. George Gil'a m. p.

Espositiunea internationala de electricitate din Paris.

Fortia electrica. — Drumulu de feru electricu aerianu (proiectulu I. Chrétien.) —

Un'a din aplicatiunile industriale ale electricitatii, cá cea mai ingeniósa si mai fecunda in resultate practice este transmissiunea fortiei motrice la distantie. Se ni se permita o mica digressiune sciintifica.

O masina electrica pusa intr'o usina, intr'unu atelieru óre-care, produce electricitate. Unu firu metalicu, a carui lungime nelimitata in teoria si càtu de lunga in practica, primesce curentulu, 'lu transmite la o alta masina electrica instalata la o distantia convenabila. Acést'a a duóa masina primesce curentulu, intra in miscare sub influenti'a acestuia, care imediatu o transforma in motoru.

Motorii electrici déra, nu suntu de càtu nesce aparate ce producu o lucrare mecanicu prin midilocului curentiloru electrici.

Cá si la motorii de vaporu, se deosebesce aci „generatorulu“, unde forti'a motrice ia nascere, si „receptorulu,“ care permite utilisatiunea s'a practica. In generalu, receptorulu ia acelasi nume cá alu aparatului completu. Se dice déru, „motoru electricu“ candu este vorba de unu generatoru electricu si de organele ce pune in miscare, dupa cum se dice, „masina de vaporu“ pentru a desemná cazanulu cu mecanismulu seu, séu numai mecanismulu.

Constructiunea celoru mai multi motori electrici este basata pe fenomenele lungu timpu studiate de magnetisare si de desmagnetisare instantanea electromagnetiloru. —

Dintre lectorii amatori de fisica, cari dorescu o analisa mai aprofundata asupra acestei materii, potu consultá cu succesu excelent'a opera a lui Hippolyte Fontaine, care este demna de tóta atentiunea.

La primulu etagiu alu espositiunei se vede espusu proiectulu drumului de feru electricu aerianu alu lui I. Chrétien, care va fi stabilitu pe bulevardele Parisului, unindu miraculosu Madelen'a cu Bastili'a. Acestu ingineru distinsu si unulu din promotorii cei mai zelosi in aplicatiunea electricitatii, pentru a transmite forti'a motrice la mari distantie, este dintre cei d'antai, care pare se resolve completu acést'a cestiune, gratia electricitatii. Eta-i conceptiunea gigantica in tóta goliciunea ei:

Acestu drumu de feru electricu aerianu nu este de càtu unu viaducu duplu, adica cu 2 cai, sustinutu solidu de unu siru de colóne, asediate in midilocului sioselei si departe un'a de alta cam de 40 metri. O grinda lucrata in zabrele, tînuta de aceste colóne, percura tóta lungimea bulevardeloru la o inaltime dela 5—6 metri d'asupra solului, suportandu ea singura totalitatea greutatiloru. De fiacare parte a acestei grindi, se afla o tabla destulu de angusta, pe care suntu puse raiulurile intr'unu modu fórte sistematicu. Ori ce intalnire a trasuriloru nu este possibila, fiindu cà trasurile cari circula intr'unu sensu, suntu arangiate totu-deaun'a de aceea-si parte a grindii; pe candu cele cari circula in sensu contrariu, suntu puse de partea opusa.

Statiunile suntu fixate la 360 metri unele de altele; astufeliu cà, la ori-ce distantia s'aru gasi cine-va pe bulevardu, n'aru avé se percure unu drumu mai mare de 180 de metri, cá se ajunga la cea mai apropiata. — Urcatulu la aceste statiuni este inlesnitu prin midilócele unoru scàri fórte bine arangiate si pe cari se potu urca cele mai neputinciόse fiintie. Planulu constructiunei n'aru fi dificilu la prim'a vedere. Fortia motrice este data prin masini de vaporu, cari facu sè se invertésca masinele magneto-electrice de Gramme si cari producu la rèndulu loru electricitatea. Acésta electricitate astfelu produsa este condusa prin fire in tóta lungimea drumului de feru, si distribuita la diversele trasuri in circulatiune. Fia-care trasura in parte, pórta o masina magneto-electrica, care aduna curentulu pe unulu din firele conductóre, si acestu curentu este care o face sè se invèrtésca; miscarea acésta in atare modu obtinuta este transmisa róteloru vehiculului printr'unu mecanismu apropiatu. Cu ajutorulu electricitatii si prin midilóce fórte simple si fórte ingeniόse se póte evitá ori-ce ciocnire si ori-ce accidentu pre acésta cale ferata aeriana. Miscarile imprimate acestoru trasuri de persóne, se pretiude cà voru fi multu mai bune si mai puçinu sgomotóse, cá cele ale drumului de feru ordinaru. Mersulu trenuriloru asemenea se reguléza cu o facilitate si cu o precisiune admirabila.

1. Chrétien adauge la proiectulu seu inca 2 linii anexe; una plecandu dela piéçi'a republicei si trecèndu peste bulevardulu Voltaire; alta plecandu dela respanthi'a Dronot, — unde propune a se creá o statiune centrala de unu efectu pitorescu — si terminàndu-se la piéçi'a l'Etoile.

Capacitatea transportului drumului de feru electricu dela Madelena la Bastilia, este considerabilu. Abilulu ingineru a calculatu, cà maximum de 24,000 persóne s'aru transporta pe fia-care ora, plecandu la fia-care minutu 2 trasuri unite. Suntu 12 statiuni intermediare intre Madelena si Bastilia, asiè déru comptandu o jumetate minutu oprirea la fia-care statiune si unu minutu mersulu dela o statiune la alta, trajectulu totalu s'aru face in 18 minute, pe candu astadi minimum regulamentaru este de 35 minute. Dupa devisulu stabilitu, tóta cheltuiél'a, care se cere pentru creatiunea acestui drumu de feru, s'aru urcá dela 6—10 milióne lei, dupa cum aru fi si loculu, care trebue datu edificatiunei unei opere atàtu de importante. (Bin. Publ.) Dr. Chabudénu.

Conspectulu premiatiloru la espositiunea romana din Sibiiu 1881.

(Urmare.)

Premiulu class'a III.

a) diploma de recunoscintia.

150. Popu de Bota Mari'a, covoru, Bistriti'a. 151. Poiana A. Dumitru, postavu, Galesiu. 152. Petrisioru I., chimiru de pele, Brasiovu. 153. Popasu Elen'a, perina, Brasiovu. 154. Popu Eleonora, covoru, Naseudu. 155. Popu Mari'a, camasie, Beiusiu. 156. Pocreanu Dimitrie, costumu, Oraviti'a. 157. Popoviciu Emili'a Eufr., panzarie, Tîntiari. 158. Popu Elen'a preotésa, covóre, Cricău. 159. Popoviciu I. Irida, panza, Sacelu. 160. Popi Alecsandru, cojocariu, Cociu. 161. Popu Amili'a, perina, Hadareu. 162. Podgursky Teodoru, malaiu turcescu, Fagarasiu. 163. Platosi I. Mari'a diferite lucruri, Sacelu. 164. Puscariu L. Stana straiu, Sohodolu. 165. Puscariu Ecaterina, buchetu de flori de pàne, Brasiovu. 166. Preparandi'a gr. cath. din Gherl'a. 167. Raca Mariti, costumu, Bontariulu. 168. Radu Mari'a, catrintie, Agarbibiu. 169. Radu Butu Mari'a, postavu, Satulungu. 170. Recean Eugeni'a covoru, Vaid'a rece. 171. Romanu Leontina, serviete, Budapest'a. 172. Romanu Ecaterina, mapa, Sibiiu. 173. Rosoru Veturia, diferite lucruri, Alb'a-Iuli'a. 174. Rosiescu Aureli'a, albumu, Clusiu. 175. Rosiu Alecsandru, fotografu, Clusiu. 176. Rotariu Sofi'a, masaritia, Agarbiciu. 177. Russan Nicolae, pàuni, Sancelu. 178. Ruge Andreiu, lacatariu, Galesiu. 179. Siandoru Mari'a Dau, panzarii, Galesiu. 180. Siagu Mari'a diferite lucruri, Idicelu. 181. Sasu Maria Iacu, cusaturi, Sincavechia. 182. Scól'a granitiareasca, din Ohaba. 183. Scól'a

de fetitie, Resinari. 184. Scól'a de fete, din Naseudu. 185. Scól'a normala, Borgo-prund. 186. Scól'a de fete, din Brasiovu. 187. Scól'a grantiariasca, Margineni. 188. Scól'a granitiareasca, Vetielu. 189. Scól'a granitiareasca, Barumare. 190. Scól'a granitiareasca, Vaida-rece. 191. Scól'a primara, din Orlatu. 192. Scól'a primara, Vistea inferiora. 193. Scól'a primara, din Voila. 194. Scól'a primara, din Hatiegu. 195. Scól'a granitiareasca, din Racoviti'a. 197. Scól'a primara, din Lissa. 198. Scól'a primara, din Scoreiu. 199. Scól'a primara, din Copacelu. 200. Scól'a de fetitie, din Orlatu. 201. Scól'a de fetitie, din Cujiru. 202. Scól'a de fetitie, din Saliste. 203. Scól'a de fetitie, din Sibiiu. 204. Scól'a de fetetie, din Abrudu. 205. Scól'a de fetitie, din Blasiu. 206. Severin Stanu, pojitia, Resinari. 207. Secula Aneta, diferite lucruri, Deva. 208. Seregeanu Iacob, vase de lutu, Bistriti'a. 209. Serbu I. Ana, diferite lucruri, Poiana. 210. Simionca Danila, butoiasie, Sebesiulu sup. 211. Socaciu I. G. Doca, culme. Saraseu. 212. Sotir I. Hareti, scurteica, Brasiovu. 213. Sora Ilia Ana, haine de postavu, Salisce. 214. Stanimir George, bisacu, Timisióra. 115. Staicu Saitianu Ana, postavu, Satulungu. 216. Stanescu Ana G., diferite, Mercurea. 217. Steva Nicolae, cojocariu, Peorcesti. 218. Stoianu Ana, covoru, Atiel. 219. Stoica I., desemnuri, (bani) Sibiiu. 220. Siulutiu Sterca Alecsandrina, covoru, Sibiiu. 221. Tanasie Nicolae, cojocariu, Mociu super. 222. Tiaposi Petru, pantofariu, Aradu. 223. Tisica C. Casandra, diferite lucruri, Mociulu super. 224. Toma Nicolae, vinuri, Fagarasiu. 225. Tochanie Radu, pantofariu, Brasiovu. 226. Tot Ioanu, sîte, Clusiu-manasturu. 227. Trailescu Elisabet'a, cilim. Timisióra. 228. Tribsia Nicolae, pantofariu, Alb'a-Iuli'a. 229. Vas Alecsandru, cojocariu, Sibiiu. 230. Vasilichi Matilda, covoru, Naseudu. 231. Vestemeanu N., cojoaariu, Sibiiu. 232. Vidrighinu Dobra, diferite lucruri, Resinari. 233. Vladareanu I, pictoru, Brasiovu. 234. Voicu Mari'a, diferite lucruri, Gurariului. 235. Vulcanu Ioan, miere, Vermes. 236. Vulcu Ioan, cimbalu, Aciliu.

(Va urmá.)

Diverse.

(Inaintari in armata.) Cu ocasiunea avansamentului dela 1 Novembre au fost inaintati la gradulu de capitani de clas'a I capitanii de clasa II. Iosifu Petrascu dela regim. 5 Iuliu Stanca dela regim. 35; P. Toma dela regim. 19; B. Sandoru de Vistu dela regim. 33; — la gradulu de Capitani de class'a II fura inaintati locotenentii: Nic. Sandoru de Vistu dela regim. 31; G. Banciu dela regim. 64; G. Cepeneagu dela reg. 37; P. Munteanu dela regim. 31; Pantaleon Posneanu dela regim. 62. Locotenenti au fost numiti sublocotenenții: Nicol. Samarcia dela reg. 33; Mich. Brebaru dela reg. 16; Stefanu Velicanu dela reg. 11; I. Lilescu dela reg. 5; Nic. Ceusianu dela reg. 62 la reg. 63; Mich. Seracinu dela reg. 43; Teod. Ludiaru dela reg. 65. Urmatorii cadeti denumiti locotenenti: F. Martinu dela reg. 11; Ios. Biscanu la reg. 60; I. Ceinaru la reg. 62; Eugen Rosca la reg. 31; G. Cocianu la reg. 16; Dion. Florianu la reg. 50; Sabinu Hodosiu la regim. 50.

(O ploia de ordine) a cadintu dilele aceste asupra capeteloru incoronate si neincoronate in Vien'a. Remarcabilu este cà Dumineca Imperates'a Austriei a conferitu in persóna Reginei Margherita ordinulu austriacu Stéu'a in briliante. Regele Umberto a conferitu o multime de ordine italiane la ministri, ómenii Curtii si militarii cu cari a venitu in atingere: Ministrii presiedinti Taaffe si Tisza, apoi ministrulu de finance imperialu Slavy siefulu de sectiune Kallay si comitele Peiacevich au capetatu marea cruce a ordinului St. Maritiu si Lazaru.

(Genealogi'a dlui Leon Gambett'a.) Puterea dlui Gambett'a crescendu totu mai multu, si persón'a s'a devenindu pentru Françi'a din ce in ce mai hotaritóre, nu voru fi fara interesu urmatórele càte-va notitie despre istori'a familiei sale, esite la ivéla numai acum de curêndu: „In timpulu caderei lui Napoleon I. s'au instalatu in Cahors, Françi'a, trei familii Italiane, intre cari si famili'a Gambetta. Mosii acesteia aveau numele de Bacho; stramosiulu lui Gambetta primi, din caus'a scurteloru sale picióre, uumele de bajocura Gambetta (cu gambe mici.) Unu membru alu familiei fiindu esecutatu in Genua din causa cà participase la o hotia, Ioseph Bacho 'si schimbà numele cu celu a'lu poreclei de bajocura, si anume, cu permissiunea autoritatiloru. Loculu de nascere alu familiei se numesce Cella-Liguria si se gasesce intre Genua si Savona. In 1818 Jean Baptiste Gambetta, buniculu ex-dictatorului, a deschisu in Cahors o pravalie de maruntisiuri. Tatalu seu se casatorì cu fiic'a unui farmacistu, Orasia Masabile. (Sub acestu nume a calatoritu d. Gambetta acum de curendu prin Germani'a). Primulu rodu alu acestei casatorii a fost o fata, maritata mai tardiu dupa unu d. Léris; alu doilea a fostu Leon, nascutu la 1838, 30 Octobre.“ „R. L.“

(D. de Rosny,) presiedintele institutului etnograficu din Paris, a fost Miercuri in Giurgiu si Joi a plecatu la Rusciucu, de unde s'a intorsu séra. Vineri dimineatia a posatu gimnasiulu din Giurgiu, turnulu din centru, cas'a cea mai frumósa din têrgu si pe la órele 12 a asistatu la inspectiunea regimentului de dorobanti, facuta de d. generalu Angelescu. Dupa amiedi a visitatu scólele de baeti si gimnasiulu. D-s'a a remasu fórte multiamitu de respunsulu eleviloru si a aplaudatu sistemulu rationalu introdusu in scóle. — Sambata d-s'a a asistatu la exercitiulu regimentului de calarasi, comandatu de d. colonelu Arionu. A posatu regimentulu si corpulu oficeriloru in parte. Dupa amiadiu a visitatu spitalulu si temniti'a. Sér'a a fost la clubulu infiintiatu de curendu in Giurgiu. A dou'a dî, ieri duminica d. de Rosny a plecatu cu vaporulu dela Smàrda spre a se duce la Belgradu, condusu fiindu la debarcaderu de d. politianu Vasilescu, care a fost atasiatu pe lànga persón'a s'a càtu timpu a statu in Giurgiu, de d. profesoru N. Droc-Barcianu si de unulu din colaboratorii nostri. D. de Rosny pleaca incantatu, entusiasmatu chiaru, de primirea ce 'i s'a facutu in tóte orasiele din Romani'a. . . D. de Rosny a luatu mai multu de 200 positiuni din Romani'a, diferite cladiri importante, monumente, costume nationale etc. Adi la órele 4 si jumetate d. a., vaporulu se opresce la T. Severinu, unde doresce se véda remasitiele podului lui Trajanu si turnulu lui Severu. D. ministru a si tramisu telegraficu instructiuni d-lui prefectu de acolo, cá se-lu primésca. Màne diminétia, la órele 5, pléca la Belgradu, de acolo la Vien'a si apoi d'a dreptulu la Paris, unde spera a fi pe la jumetatea lunei viitóre. Urandu-i a ajunge sanetosu in capital'a Françiei suntemu datori a multiami d-lui Rosny pentru marele servitiu ce va aduce tierei nóstre, facûndu-o cunoscuta in strainatate. („Timp.“)

(Iutial'a de caletoria.) Cum a crescutu iutiala caletoriei de cinci-dieci de ani incóce, se vede din urmatorulu tablou. 1830 se cereau 70 dile spre a ajunge din Angli'a la Capulu bunei Sperantie; 120 dile din Angli'a pêna la Bombay si 130 la Sidney. O caletoria din Angli'a la New-York cerea 40 dile, la Jamaica 42, la Rio 56 si la Valparaiso 110 dile. Astadi timpulu de caletoria din Londra spre locurile acelea este urmatorulu: la Capstadt 21 dile, la Bombay 18 dile, la Sidney 43 dile, la New-York 10 dile, la Jamaica 18, la Rio 21 si la Valparaiso 39 dile. Crescerea midîlocia a iutielei este mai multu cá intreita. Astadi nu existe unu locu importantu pe pamentu, unde se nu se póta ajunge din Londra in duóe luni, càci o caletoria la antipodii nostri nu cere de càtu siése septemani.

(Unu congresu ciudatu.) La St. Louis va avé locu anulu viitoru unu congresu, unde au sè se intalnésca cluburile ómeniloru celoru mai grosi si celoru mai suptirei. Celu mai grosu si celu mai suptire omu alu Uniunei voru primí càte unu premiu de 1000 dolari. Se crede cà acestu congresu va fi fórte visitatu.

(Midîlocu contra femeiloru rele. Unu medicu din Londra s'a casatoritu cu o a cincea femea. Intrebatu fiindu cum a pierdutu celelalte femei, elu dete acestu malitiosu respunsu: „Mijloculu celu mai siguru de a scapá cineva de femea este se nu o contradica nici-odata, se'i dè dreptate totu-deauna, lasand'o se faca ce vrea — nici o femea nu póte trai fara contradicere, si astufeliu tóte au muritu de furie tacuta.“ („R.-W.“)

(Falsificarea Beuturiloru spirtuóse.) „Amu anuntiatu deja scrie V. Covurluiului cà o comissiune s'a instituitu in comun'a nóstr'a (Galati) pentru cercetarea beuturiloru spirtóse in ceea ce privesce falsificatiunile la cari sunt supuse aceste articole. Astadi aflamu, cà d. Dr. N. Tachianu, medicu primaru alu judeciului Covurluiu, secondatu de d. C. Barbescu, chimistu si profesoru la scól'a comerciala din locu, a procedatu deja la analisarea mai multoru esiantilióne de beuturi spirtóse trimise din judeciu, conformu ordinului d-lui ministru de interne. Resulțatulu acestoru analise, facute mai cu séma asupra rachiuriloru din comunele din plas'a Prutu, ni se spune cà ar' fi fórte puçinu satisfacêtóre. Cele mai multe contienu cantitati fórte considerabile de alcoolu amylicu, saruri minerale, provenite din ap'a cu care s'au diluatu, si cari nu potu de càtu a alterá in sensu defavorabilu cualitatea beuturiloru respective. In unele din ele s'au gasitu substantie organice menite a da spirturiloru tari'a ce in realitate nu o posedu.“

Notitie bibliografice.

(„Poesii“) de Vasiliu Ranta Buticescu, Editiunea „Amicului familiei“, Deesiu. Imprimeri'a „Demeter Kiss“ 1881. Pretiulu pentr'unu ecsemplariu 1 fl. 20 cr. v. a., pentru cinci ecsemplare 5 fl. v. a. Antorulu ecestoru poesii este deja cunoscutu publicului romanu din scrierile sale publicate in foile literarie si beletristice de dincóce de Carpati.

(„Reform'a Magistraturei“) de Dumitru George Iounescu, advocatu, doctoru in dreptu dela facultatea din Paris. Pretiulu 1 leu (46 cr.) Bucuresci, Tipografia „Romanulu“ Carolu Göbl, Strad'a Dómnei 14, 1881. — Acést'a brosiura (tipariu elegantu 90 pag.) tratéza cu multa claritate despre cestiunea importanta, care agita adi cercurile juridice din Romani'a, cestiunea cà pe ce base sè se organiseze justitia in Romani'a, cà se corespunda mai bine mariloru recerintie ale timpului de façia.

(„Limb'a romanésca — Gramatica. —) Manualu pentru scólele primarie de Ioanu Tuducescu, invetiatoru in Lipov'a. Editiunea II revedinta si amplificata. Pretiulu unui esemplaru 30 cr. Aradu 1881 in Tipografia lui Leopoldu Réthy si fiiu. — Editiunea a duó'a a acestui cunoscutu manualu de gramatica difere de cea d'antaiu cu deosebire prin aceea cà este tiparitu cu ortografi'a stabilita de „Academi'a Romana.“

Cursulu de Bucuresci
dela 19/31 Octobre 1881.

Valori	Scadenti'a Cupóneloru	Cumpera	Vinde
5% Rent'a Romana	1 Apr. 1. Ort.	89.—	90.—
6% Oblig. de Stat. convert. rurale	23 Apr. 23 Oct.	102.—	102.$^{1}/_{2}$
8% Oblig. domeniale 1871 .	1 Ian. 1 Iul.	—.—	—.—
6% Oblig. càiloru fer. rom.	1 Iuliu	103.$^{1}/_{2}$	104.—
7% Scrisuri funciare rurale	1 Iul. 1 Ian.	102.—	103.$^{1}/_{2}$
7% „ „ urbane	idem	101.$^{3}/_{4}$	102.$^{1}/_{2}$
8% Imprum. municipalu . .	idem	105.$^{1}/_{2}$	106.$^{1}/_{2}$
Oblig. casei de pensiune (lei 300, dobênda 10 lei). . .	1 Maiu 1 Nov.	230.—	235.—
Losuri municipale (20 lei) . .	cu premie	31.—	32.—
Act. Bancei Nationale rom. . .	1 Ian. 1 Iul.	1730	1740
Auru contra argintu		1.—	1.$^{1}/_{2}$
Auru contra bilete hipotec. .		1.—	1.$^{1}/_{2}$
Auru contra bil. de Banca nat		1.—	1.$^{1}/_{2}$
Florini Val. Austr.		2.14—	2.15—

Cursulu la burs'a de Vien'a
din 2 Novembre st. n. 1881.

Rent'a de auru ungara	118.S5	Imprumutulu cu premiu ung. . . .	122.50
Imprumutulu cailoru ferate ungare . .	131 75	Losurile p. regularea Tisei si a Segedin.	111.75
Amortisarea datoriei cailoru ferate de ostu ung. (1-a emissiune)	90.40	Rent'a de harthia aust.	76.65
dto. (II-a emissiune)	108.—	„ de argintu „ .	77.60
dto. (III-a emissiune)	96.25	„ de auru „	93.95
Bonuri rurale ungare	99.50	Losurile din 1860 .	122.50
dto. cu cl. de sortare	98.50	Actiunile bancei austr.-ungare . . .	828.—
Bonuri rurale Banat-Timis. . . .	98.—	„ bancei de creditu ungare . . .	363.75
dto. cu cl. de sortare	97.50	„ bancei de creditu austriace . . .	366.50
Bonuri rurale transilvane	99.50	Argintulu	—.—
„ croato-slav. . .	99.—	Galbini imperatesci .	5.59
Despagubirea p. dijm'a de vinu ung. . .	96.—	Napoleond'ori . .	9.36$^{1}/_{2}$
		Marci 100 imp. germ. .	59 —
		Londr'a. . . .	118.45

Editoru: Iacobu Muresianu.
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.
Tipografi'a: Ioanu Gött si fiiu Henriou.